Raadsvoorstel

21int01189

raadsvergadering
29-6-2021

agendapunt

nummer
21int01189

onderwerp
Nota kapitaalgoederen 2021-2024

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
In de nota kapitaalgoederen 2021- 2024 wordt een beeld geschetst van de actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De ontwikkelingen in de periode 2016- 2020 waren deels positief, maar voor een deel ook zorgwekkend. In deze nota worden concrete voorstellen gedaan voor urgent onderhoud en noodzakelijke vervangingen in de periode 2021- 2024. Daarnaast wordt voorgesteld om via een gefaseerde opbouw een kapitaalgoederenfonds in te stellen, om daarmee de openbare ruimte ook in de toekomst kwalitatief op orde te kunnen houden.

1 Inleiding

Samenvatting
De openbare ruimte is een onderdeel van de gemeentelijke voorzieningen waar alle inwoners dagelijks mee te maken hebben. Het is de locatie waarin de inwoners en bezoekers zich verplaatsen, elkaar ontmoeten en recreëren. Een goed ingerichte openbare ruimte is daarom van belang voor maatschappelijke thema's als economie, sociale samenhang en natuur in de woonomgeving, maar ook voor de vastgoedwaarde en de beheersing van klimaateffecten. Om die reden is het van belang dat de openbare ruimte na aanleg op een goede wijze wordt onderhouden. Sinds 2011 wordt dit thema elke vier jaar aan de raad voorgelegd in de vorm van een nota kapitaalgoederen.

In de nota kapitaalgoederen 2021-2024 wordt een beeld geschetst van de actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen, met een terugblik op de ontwikkelingen in de periode 2016-2020. Deze ontwikkelingen waren voor een deel positief. Daarbij valt te denken aan de recente oplevering van een moderne en duurzame openbare verlichtingsinstallatie. Daarnaast zijn in de afgelopen periode ook de civiele kunstwerken weer op orde gebracht. Niettemin wordt de raad met regelmaat verrast door situaties met omvangrijk achterstallig onderhoud, die telkens om incidentele investeringen vragen. Mede om die reden is in de vorige nota kapitaalgoederen de wens opgenomen voor een kapitaalgoederenfonds, waarmee schommelingen in de gemeentelijke uitgaven kunnen worden beperkt. Met een dergelijk fonds wordt ook geanticipeerd op het te verwachten groot onderhoud van de infrastructurele voorzieningen, die sinds de jaren '70 van de vorige eeuw zijn aangelegd.

Om de openbare ruimte ook in de toekomst kwalitatief op orde te kunnen houden wordt voorgesteld om de jaarlijks benodigde € 500.000 voor het kapitaalgoederenfonds van 2023 tot en met 2027 gefaseerd op te bouwen met €100.000 structureel per jaar. Vanaf 2027 is het kapitaalgoederenfonds dan op peil.

Voor het geconstateerde achterstallige onderhoud van de wegen hebben wij een voorziening ingesteld van € 1.655.000 in het boekjaar 2020. Wij leggen hiervoor verantwoording af in de jaarrekening.

Andere financiële voorstellen in deze nota betreffen het instellen van noodzakelijke kredieten voor groot onderhoud in de periode 2021- 2024. Voorgesteld wordt om in 2021 kredieten ter beschikking te stellen ter grootte van € 562.000.

Voor de periode vanaf 2022 stellen wij u voor om te kiezen voor scenario 1, zoals dat in hoofdstuk 5 van dit voorstel financieel is omschreven. Dit scenario houdt in dat voor 2022, 2023 en 2024 kredieten worden gevraagd van respectievelijk €382.000, €432.000 en €362.000. In scenario 1 is de achterstallige her-inplant van gemeentelijke bomen (voor € 100.000 per aangegeven jaar) opgenomen. Opgemerkt wordt dat het bij deze kredieten dus gaat om achterstalligheid in vervanging van *gekapte* bomen en niet (zoals gebruikelijk bij de nota kapitaalgoederen} om achterstalligheid in het onderhoud of de vervanging van bestaande bomen.

Motivatie voor scenario 1
De reden dat wordt geadviseerd om voor scenario 1 te kiezen ligt in het grote belang dat gehecht moet worden aan de bescherming van een vitaal bomenbestand in de gemeente Borne. Bomen zijn namelijk niet alleen van waarde voor de natuur en zijn veel meer dan slechts een verfraaiing van het straatbeeld. Bomen zijn een noodzakelijke voorwaarde voor de leefbaarheid. In toenemende mate ondervinden we op allerlei terreinen de gevolgen van een veranderend klimaat en andere milieuproblemen. Het wordt steeds duidelijker dat we in ons streven naar welvaart zijn uitgegaan van een te beperkt beeld van de werkelijkheid. In onze pogingen om het tij te keren spelen bomen een belangrijke rol. Bomen hebben namelijk onder andere het vermogen CO2 duurzaam op te slaan, de lucht te zuiveren en koelte te brengen op warme dagen.

Bomen zijn echter veel meer dan een oplossing voor de problemen die wij zelf hebben gecreëerd. Bomen dragen ook bij aan ons welbevinden en nodigen ons uit om een gezondere leefstijl aan te nemen. Zo komt in groene wijken bij kinderen minder overgewicht voor en spelen ze veel meer buiten (“Vitale Coalities” GGD Twente). De positieve invloed van bomen en groen op ons welbevinden dient daarom niet te worden onderschat. Investeren in groen is daarom investeren in leefbaarheid en welzijn voor nu, maar vooral ook voor de toekomst en toekomstige generaties.

Het belang van bomen komt ook tot uiting in de Bomenverordening van de Gemeente Borne. In deze verordening zijn bepalingen opgenomen, die gericht zijn op het behoud van het bomenbestand. Zo gaan veruit de meeste verleende kapvergunningen gepaard met een zogenoemde herplantplicht. Deze bepalingen zijn ook van toepassing op het gemeentelijk bomenbestand en vanuit onze voorbeeldfunctie dient dan ook te worden ingezet op inhalen van de achterstand.

Toelichting op scenario 2
Scenario 2 houdt in dat er in de jaren 2022, 2023 en 2024 geen jaarlijks krediet van € 100.000 wordt verstrekt om de geconstateerde achterstand in her-inplant van gemeentelijke bomen weg te werken. Dit houdt in dat er geen recht wordt gedaan aan de voorbeeldfunctie die de gemeente hierin heeft. Daarnaast

ontbreken in dit scenario ook de voordelen voor leefbaarheid, welzijn en klimaat, als omschreven in scenario 1.

2 Beoogd resultaat
1. Een sobere openbare ruimte die dankzij doelmatig onderhoud functioneel en veilig is.
2. Een kapitaalgoederenfonds voor de tijdige uitvoering van het noodzakelijke groot onderhoud.
3. Herstel van het bomenbestand door her- inplant van bomen.

3 Argumenten
Ad 2.1. De gemeente heeft een risico- aansprakelijkheid met betrekking tot het onderhoud van de openbare ruimte en kan aansprakelijk gesteld worden als er sprake is van gevaarlijke gebreken.
Ad. 2.2. Een kapitaalgoederenfonds voorziet in de benodigde middelen voor het tijdig uitvoeren van groot onderhoud. Dit voorkomt ongevallen, beperkt de risico's om aansprakelijk gesteld te worden en voorkomt functieverlies en kapitaalvernietiging als gevolg van uitgesteld onderhoud.
Ad 2.3 De gemeente heeft een voorbeeldfunctie voor her- inplant. Daarnaast dragen bomen bij aan het welzijn van inwoners en de beheersing van klimaateffecten.

4 Kanttekeningen
Ad. 2.2. Het opzetten van een kapitaalgoederenfonds legt beslag op gemeentelijke middelen, maar voorkomt dat de raad zich elke 4 jaar voor verrassingen geplaatst ziet in verband met achterstallig onderhoud. Het kapitaalgoederenfonds anticipeert daarnaast op het te verwachten onderhoud en de vervanging van grootschalige infrastructuur die in de tweede helft van de 20e eeuw is aangelegd.

Er wordt voorgesteld om de dekking voor de huidige aanvraag van middelen (2021) te halen uit het vervangingsinvesteringsplan. Hier is dit plan ook voor bedoeld. Dit plan is echter niet 100 % toereikend voor de noodzakelijke investeringen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat toekomstige vervangingsinvesteringen niet meer volledig gedekt kunnen worden uit het vervangingsinvesteringsplan.

5 Kosten, baten en dekking
In dit raadsvoorstel worden voorstellen gedaan om kredieten en incidentele budgetten aan te vragen voor de jaarschijf 2021. Een krediet leidt tot activering en een afschrijvings- en rentelast. Een incidenteel budget zal direct moeten worden gedekt.

Klein en groot onderhoud brengt het object in goede, oorspronkelijke staat. Indien hiervan sprake is dan wordt er in deze notitie incidenteel budget aangevraagd. Als het gaat om significante kwaliteitsverbetering ten opzichte van de oorspronkelijke staat, of om levensduurverlenging van een object wordt er niet meer gesproken over groot onderhoud maar over een (vervangings)investering. In deze gevallen wordt er een krediet aangevraagd.

<u>Achterstallig onderhoud</u>
De financiële regels vanuit het BBV geven aan dat zodra achterstallig onderhoud is geconstateerd, voor de volledige omvang direct een voorziening dient te worden getroffen.
Dit achterstallige onderhoud bestaat voor een deel uit groot onderhoud en voor een deel uit levensduur verlengende investeringen. Daarom wordt in het boekjaar 2020 een voorziening ingesteld voor de omvang van het achterstallige groot onderhoud. Dit wordt verantwoord bij de jaarrekening. Het nodige kapitaal voor achterstallig groot onderhoud is in onderstaande tabel per jaar weergegeven.

Achterstallig onderhoud	2021	2022	2023	2024
Wegen	100.000	500.000	500.000	500.000
Baggeren Bongerdvijver	25.000			
Groenbeleidsplan	30.000			
Totaal benodigd budget	**155.000**	**500.000**	**500.000**	**500.000**

Per saldo leidt dit direct tot een voorziening van €1.655.000.

Vervangingsinvesteringen

Om nieuwe achterstalligheid in het onderhoud te voorkomen stellen wij u voor om kredieten beschikbaar te stellen conform scenario 1. In dit scenario zijn de kosten voor de achterstallige her- inplant van bomen opgenomen.

De benodigde kredieten voor scenario 1 en 2 worden in de onderstaande tabellen weergegeven.

		scenario 1		
Investeringen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Wegen	100.000	100.000	100.000	100.000
Bermen	70.000			
Verkeers- en straatnaamborden	70.000			
NBd Borden			70.000	
Bomen	280.000	240.000	220.000	220.000
Speeltoestellen	42.000	42.000	42.000	42.000
Totale investering	**562.000**	**382.000**	**432.000**	**362.000**

		scenario 2		
Investeringen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Wegen	100.000	100.000	100.000	100.000
Bermen	70.000			
Verkeers- en straatnaamborden	70.000			
NBd Borden			70.000	
Bomen	280.000	140.000	120.000	120.000
Speeltoestellen	42.000	42.000	42.000	42.000
Totale investering	**562.000**	**282.000**	**332.000**	**262.000**

Wegen en bermen worden afgeschreven in 30 jaar. Borden en speeltoestellen in 10 jaar en bomen in 40 jaar. Met een rentepercentage van 1% leiden de investeringen in 2021 tot een structurele kapitaallast van €29.000 in 2022. Deze kapitaallasten lopen in scenario 1 op tot €69.500 in 2024. (ter vergelijking: de kapitaallasten in scenario 2 lopen op tot €65.000 in 2024)
Voorgesteld wordt de structurele lasten volgens scenario 1 te dekken uit het vervangingsinvesteringsplan vanaf 2022.

Kapitaalgoederenfonds

Het onderzoek naar een kapitaalgoederenfonds laat zien dat er structureel € 500.000 benodigd is om achterstallig onderhoud in de toekomst te voorkomen. Deze nota kapitaalgoederen loopt t/m 2024. Om te voorkomen dat er in 2025 bij de volgende nota opnieuw om structurele middelen moet worden gevraagd, wordt voorgesteld om bij de kaderstelling voor de meerjarenbegroting 2022-2025 vanaf 2023 een gefaseerde opbouw van het fonds te realiseren. Deze opbouw loopt dan door tot en met 2027, waardoor. het kapitaalgoederenfonds vanaf dat moment jaarlijks met de benodigde € 500.000 wordt gevoed. Dit bedrag komt globaal overeen met de uitgaven die jaarlijks gemiddeld zijn uitgegeven op basis van de eerdere nota's kapitaalgoederen. De voorgestelde opbouw is in de onderstaande tabel weergegeven.

Opbouw fonds					
MJB 2022-2025					
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
-					
	€ 100.000 (S)				
		€ 100.000 (S)			
			€ 100.000 (S)		
				€ 100.000 (S)	
					€ 100.000 (S)
				Vanaf 2027:	**€ 500.000 (S)**

6 Vervolg na besluitvorming

Na positieve besluitvorming zal het urgente groot onderhoud zo spoedig mogelijk worden opgepakt.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. In 2021 kredieten in te stellen voor een totaalbedrag van € 562.000 voor vervanging dan wel levensduur verlengend onderhoud op het gebied van wegen (€ 100.000), bomen (€ 280.000), bermen (€70.000), verkeersborden (€70.000) en speeltoestellen (€ 42.000) en de hieruit volgende structurele kapitaallasten van € 29.000 vanaf 2022 te dekken uit het vervangingsinvesteringsplan;
2. Voor 2022 en verder te kiezen voor scenario 1, inhoudende het instellen van kredieten (€382.000 in 2022, € 432.000 in 2023 en € 362.000 in 2024) en de hierbij behorende kapitaallasten van € 45.500 in 2023 en € 69.500 in 2024 te dekken uit het vervangingsinvesteringsplan;
3. Bij de kaderstelling voor de begroting 2022-2025 van 2023 t/m 2027 jaarlijks €100.000 structureel beschikbaar te stellen (tot € 500.000 structureel vanaf 2027) voor de opbouw van een kapitaalgoederenfonds.

Bijlage(n)

21int01193 Raadsbesluit
21int00631 Collegevoorstel
21int01249 Nota kapitaalgoederen 2021- 2024
21bij00674 Bomenplan (ter informatie)

Borne, 11 mei 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
E.S.I. ter Koele	drs. J.H.R. Pierik